

طرح درس نظری/عملی روش شناسی و نقد
پژوهش های کمی و کیفی در پرستاری

اطلاعات دوره

اطلاعات دوره		
<p>اطلاعات مدرس /مدرسين</p> <p>نام مدرس /مدرسين همکار: دکتر علی درویش پور کاخکی، دکتر راضیه غفوری، دکتر مریم ورزش نژاد</p> <p>رتبه علمی: استاد، دانشیار، دانشیار</p> <p>رشته تحصیلی: پرستاری</p> <p>پست الکترونیک اساتید همکار: ali.darvishpoor@yahoo.com m.varzeshnejad@gmail.com</p> <p>محل کار : دانشکده پرستاری شهید بهشتی تلفن تماس:</p>	<p>اطلاعات مسئول درس</p> <p>نام مسئول درس: دکتر میترا زندی</p> <p>رتبه علمی: دانشیار</p> <p>رشته تحصیلی: پرستاری</p> <p>محل کار: دانشکده پرستاری شهید بهشتی</p> <p>تلفن تماس: ۰۲۱۸۸۲۰۲۱۱۱</p> <p>پست الکترونیک: Mitra.zandi@yahoo.com Mitra.zandi@gmail.com</p>	<p>اطلاعات مربوط به درس</p> <p>گروه آموزشی ارائه دهنده: داخلی جراحی</p> <p>نام درس: روش شناسی و نقد پژوهش های کمی و کیفی در پرستاری</p> <p>نوع و تعداد واحد: ۳ واحد نظری و ۰.۵ واحد عملی</p> <p>پیش نیاز/هم نیاز: ندارد</p> <p>رشته و مقطع تحصیلی: دکترای پرستاری</p> <p>محل برگزاری کلاس: دانشکده پرستاری شهید بهشتی</p> <p>تاریخ های برگزاری کلاس: سه روز اول هفته</p>
تاریخ آخرین ویرایش: ۱۴۰۴/۱۱/۱۲		
هدف کلی درس: شناخت پژوهش های کمی و کیفی متداول		

شرح درس: تحقیق، تلاش منظم برای تولید دانش نو یا تأیید و اصلاح دانش موجود بوده و هدف غایی آن تولید یک گنجینه علمی در هر حرفه و رشته می باشد. پرستاری به عنوان یک حرفه علمی نگاهی عمیق به تولید دانش و استفاده از آن در ارائه خدمت به مددجویان دارد، زیرا بکارگیری نتایج تحقیق در پرستاری نه تنها وظیفه بلکه یک مسئولیت حرفه ای محسوب می گردد. در این درس تلاش می گردد تا ضمن معرفی فلسفه تحقیقات کمی و کیفی، روش های متداول پژوهش های کمی و کیفی از نظر دیدگاه و فلسفه معرفی شده و شباهت ها و تفاوت های این دو نوع پژوهش توضیح داده شود و انواع روش های کمی و کیفی با ذکر ویژگی ها توضیح داده شود. بعلاوه نحوه نمونه گیری و روش جمع آوری، اعتبار و روایی و تجزیه و تحلیل داده ها مورد بحث قرار خواهد گرفت.

نقد مطالعات پژوهشی، فرآیندی اساسی در توسعه دانش است. ارزیابی نقدگرایانه پژوهش ها نیازمند مرور نظامند، دقیق و عاری از تورش است. بنابراین در این درس اصول و قواعد نقد و بررسی، مراحل و ابزارهای موجود برای تحلیل پژوهش های کمی و کیفی در پرستاری ارائه می گردد تا تفکر انتقادی را در دانشجو پرورش پیدا کند.

جدول ۱- برنامه درسی روزانه

مدرس / مدرسین	روش ارزشیابی	روش تدریس	حیطه و سطح هدف رفتاری			اهداف رفتاری	هدف کلی	تاریخ برگزاری کلاسها
			عاطفی	حرکتی	دانش			
دکتر زندی	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	بحث گروهی	*	*	*	دانشجو بتواند طرح درس را توصیف کند، اهداف کلی و رفتاری را توضیح دهد و روش های ارزشیابی را فهرست کند.	آشنایی با طرح درس، شرح اهداف و نحوه ارزشیابی	۱۴۰۴/۱۲/۹
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر درویش پور	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند اهمیت و فلسفه پژوهش کمی را توضیح دهد، دیدگاه های آن را تحلیل کند و روش های اصلی پژوهش کمی را فهرست و توصیف کند.	اهمیت، فلسفه و دیدگاه پژوهش های کمی و تبیین روش های پژوهش کمی	۱۴۰۴/۱۲/۱۰
			*	*	*			
			*	*	*			

دکتر زندی	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند اهمیت و فلسفه پژوهش کیفی را توضیح دهد، دیدگاه‌های آن را تحلیل کند و روش‌های اصلی پژوهش کیفی را فهرست و توصیف کند.	اهمیت، فلسفه و دیدگاه پژوهش های کیفی و تبیین روش‌های پژوهش کیفی	۱۴۰۴/۱۲/۱۶
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر درویش پور	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند روش‌های جمع‌آوری داده‌های کمی را فهرست کند، هر روش را توصیف کند و مزایا و معایب آن‌ها را تحلیل کند.	روش‌های جمع‌آوری داده‌های کمی	۱۴۰۴/۱۲/۱۷
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر زندی	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند روش‌های جمع‌آوری داده‌های کیفی را توضیح دهد، اصول مصاحبه کیفی را اعمال کند و مثال‌هایی ارائه دهد.	روش‌های جمع‌آوری داده‌های کیفی و اصول مصاحبه کیفی	۱۴۰۴/۱۲/۲۳
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر درویش پور	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند روش‌های نمونه‌گیری را توصیف کند، روایی و پایایی ابزارها را ارزیابی کند، و انواع تورش را شناسایی و جلوگیری کند.	روش‌های نمونه‌گیری، روایی و پایایی ابزارها و انواع تورش	۱۴۰۴/۱۲/۲۴
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر غفوری	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	بحث گروهی	*	*	*	نمونه‌گیری مبتنی بر هدف نمونه‌گیری نظری خطاهای نمونه‌گیری کیفی	روش‌های نمونه‌گیری در پژوهش های کیفی	۱۴۰۵/۱/۱۵
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر درویش پور	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند ویژگی‌های پژوهش‌های توصیفی-تحلیلی را توصیف کند، انواع آن را فهرست کند، و نقد آن‌ها را انجام دهد.	آشنایی با ویژگی‌های پژوهش های توصیفی تحلیلی (همبستگی، طولی، مقطعی، موردی، مورد شاهدی و ...) و نقد آنها	۱۴۰۵/۱/۱۶
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر درویش پور	مشارکت و حضور فعال در کلاس	سخنرانی تعاملی	*	*	*		آشنایی با ویژگی‌های پژوهش های توصیفی تحلیلی	۱۴۰۵/۱/۲۲
			*	*	*			

	انجام تکالیف		*	*	*	دانشجو بتواند ویژگی‌های پژوهش‌های توصیفی-تحلیلی را توصیف کند، انواع آن را فهرست کند، و نقد آن‌ها را انجام دهد.	(همبستگی، طولی، مقطعی، موردی، مورد شاهدهی و ...) و نقد آنها	
دکتر زندی	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند انواع روش‌های تحلیل محتوا را توضیح دهد و نقد آن را انجام دهد.	آشنایی با روش تحلیل محتوا و نقد آن	۱۴۰۵/۱/۲۳
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر زندی	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند انواع روش‌های تحلیل محتوا را توضیح دهد و نقد آن را انجام دهد.	آشنایی با روش تحلیل محتوا و نقد آن	۱۴۰۵/۱/۲۹
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر زندی	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف		*	*	*	دانشجو بتواند تحلیل محتوا را در یک تمرین عملی اعمال کند	کلاس عملی	۱۴۰۵/۱/۳۰
دکتر درویش پور	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند طرح‌های تجربی را توصیف کند، انواع آن را تحلیل کند و نقد آن‌ها را انجام دهد.	طرح‌های تجربی (شبهه، نیمه، تمام)، کارآزمایی‌های تصادفی شده، کارآزمایی در عرصه و نقد آن	۱۴۰۵/۲/۵
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر درویش پور	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند طرح‌های تجربی را توصیف کند، انواع آن را تحلیل کند و نقد آن‌ها را انجام دهد.	طرح‌های تجربی (شبهه، نیمه، تمام)، کارآزمایی‌های تصادفی شده، کارآزمایی در عرصه و نقد آن	۱۴۰۵/۲/۶
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر درویش پور	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف		*	*	*	دانشجو بتواند یک طرح تجربی را در تمرین عملی طراحی کند.	کلاس عملی	۱۴۰۵/۲/۱۲
دکتر زندی	مشارکت و حضور فعال در کلاس	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند اصول کلی نقد پژوهش‌های کیفی را توضیح دهد و اعمال کند.	اصول کلی نقد پژوهش‌های کیفی	۱۴۰۵/۲/۱۳
			*	*	*			

	انجام تکالیف		*	*	*			
دکتر غفوری	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	بحث گروهی	*	*	*	دقت در پژوهش کیفی	آشنایی با ریگور در تحقیقات کیفی و توجهات اخلاقی	۱۴۰۵/۲/۱۹
			*	*	*	صحت در پژوهش کیفی		
			*	*	*	راه های ارتقا دقت و صحت		
دکتر غفوری	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	بحث گروهی	*	*	*	مثلث سازی	آشنایی با تلفیق در داده های کیفی Triangulation	۱۴۰۵/۲/۲۰
			*	*	*	مثلث سازی زمانی		
			*	*	*	مثلث سازی مکانی		
دکتر غفوری		بحث گروهی	*	*	*	طراحی دقت و صحت در یک مطالعه	کلاس عملی	۱۴۰۵/۲/۲۶
دکتر درویش پور	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند طرح های کمی-هم گروهی را توصیف کند و معیارهای نقد آن را اعمال کند.	طرح های کمی - هم گروهی و معیارهای نقد آن	۱۴۰۵/۲/۲۷
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر زندی	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند نظریه پایه را توضیح دهد و معیارهای نقد آن را تحلیل کند.	آشنایی با نظریه پایه (گراند تئوری) و معیارهای نقد آن	۱۴۰۵/۳/۲
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر زندی	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند نظریه پایه را توضیح دهد و معیارهای نقد آن را تحلیل کند.	آشنایی با نظریه پایه (گراند تئوری) و معیارهای نقد آن	۱۴۰۵/۳/۳
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر زندی	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف		*	*	*	دانشجو بتواند گراند تئوری را در تمرین عملی اعمال کند.	کلاس عملی	۱۴۰۵/۳/۹
دکتر درویش پور	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند روش های تجزیه و تحلیل داده های کمی را توصیف و اعمال کند.	تجزیه و تحلیل داده های کمی	۱۴۰۵/۳/۱۰
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر درویش پور			*	*	*	دانشجو بتواند تحلیل داده های کمی را در تمرین عملی انجام دهد.	کلاس عملی	۱۴۰۵/۳/۱۶

دکتر ورزش نژاد	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر مسئله (PBL) یادگیری مشارکتی یادگیری مبتنی بر سناریو	*	*	*	مبانی فلسفی اقدام پژوهی، الگوهای کلیدی اقدام پژوهی، انواع مختلف اقدام پژوهی و کاربردهای آن را شرح دهد	آشنایی با اقدام پژوهی مشارکتی Action Research و معیارهای نقد آن	۱۴۰۵/۳/۱۷
						شناسایی مسئله و طراحی پژوهش، اقدام پژوهی و مشارکت ذینفعان، چرخه عمل-بازتاب-بازنگری را در اقدام پژوهی شرح دهد		
						چالش ها و راهکارها، مزایا و معایب اقدام پژوهی را شرح دهد		
دکتر ورزش نژاد	مشارکت و حضور فعال در کلاس ارزیابی محتوا، شیوه و روش ارایه مبحث انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر مسئله (PBL) یادگیری مشارکتی تدریس توسط همتایان یادگیری مبتنی بر سناریو	*	*	*	اصول و مبانی نقد اقدام پژوهی را شرح دهد	آشنایی با اقدام پژوهی مشارکتی Action Research و معیارهای نقد آن	۱۴۰۵/۳/۲۳
			*	*	*	ابزارهای نقد اقدام پژوهی را بشناسد و استفاده کند		
			*	*	*	استفاده از فناوری و هوش مصنوعی در طراحی، اجرا و ارزشیابی اقدام پژوهی		
دکتر زندی	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند روش پدیدارشناسی را توصیف کند و معیارهای نقد آن را تحلیل کند.	آشنایی با روش پدیدار شناسی و معیارهای نقد آن	۱۴۰۵/۳/۲۴
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر زندی	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند روش اتنوگرافی را توصیف کند و معیارهای نقد آن را تحلیل کند.	آشنایی با روش اتنو گرافی و معیارهای نقد آن	۱۴۰۵/۳/۳۰
			*	*	*			
			*	*	*			

دکتر ورزش نژاد	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر مسئله (PBL) یادگیری مشارکتی یادگیری مبتنی بر سناریو	*	*	*	مبانی و فلسفه مرور نظام‌مند، گام‌های کلیدی و نوشتن و ثبت پروتکل در مرور سیستماتیک را شرح دهد	انواع مطالعات مروری (مرور سیستماتیک) (Systematic Review)	۱۴۰۵/۳/۳۱
			*	*	*	استراتژی جستجوی نظام‌مند، شیوه غربالگری و انتخاب مطالعات در مرور سیستماتیک را شرح دهد		
			*	*	*	مبانی سنتز کیفی (بدون فراتحلیل) در مرور سیستماتیک را شرح دهد		
دکتر ورزش نژاد	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی یادگیری مبتنی بر مسئله (PBL) یادگیری مشارکتی	*	*	*	تفاوت‌ها و کاربردهای انواع دیگر مطالعات مروری با مرور سیستماتیک	انواع مطالعات مروری (سنتی، یکپارچه، اسکوپینگ و ...) (تفاوت و کاربردها، نقد مطالعات مروری)	۱۴۰۵/۴/۶
			*	*	*	مبانی نقد و ابزارهای نقد مطالعات مرور سیستماتیک را شرح دهد		
			*	*	*	استفاده از فناوری و هوش مصنوعی در مطالعات مروری را شرح دهد		
دکتر ورزش نژاد	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف		*	*	*	دانشجو بتواند یک مطالعه مروری را در تمرین عملی طراحی کند.	کلاس عملی	۱۴۰۵/۴/۷
دکتر درویش پور	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	سخنرانی تعاملی	*	*	*	دانشجو بتواند روش متاآنالیز را توصیف و اعمال کند.	متا آنالیز	۱۴۰۵/۴/۱۳
			*	*	*			
			*	*	*			
دکتر غفوری	مشارکت و حضور فعال در کلاس انجام تکالیف	بحث گروهی	*	*	*	روش تحقیق مطالعات تاریخی	آشنایی با روش تحقیق تاریخی و نقد آن	۱۴۰۵/۴/۱۴
			*	*	*	منابع در مطالعات تاریخی		
			*	*	*	دقت و صحت در یک مطالعه تاریخی		

جدول ۲- روش ارزشیابی

روش ارزشیابی	شیوه اجرا یا ابزار ارزشیابی	سهم روش در نمره نهایی دانشجو
حضور فعال در کلاس و مشارکت در آموزش		۲۰ درصد
تکالیف		۸۰ درصد
جمع کل		۱۰۰ درصد

جدول ۳- منابع

الف) منابع درس مورد استفاده توسط مدرس / مدرسین

- **Nursing Research: Methods and Critical Appraisal for Evidence-Based Practice (11th Edition)** Authors: Geri LoBiondo-Wood, Judith Haber Year: ۲۰۲۵-۲۰۲۶ Type: Book Summary: Balanced coverage of quantitative and qualitative research methods, evidence-based practice (EBP) process, and recent updates in digital research tools.
- **Burns and Grove's the Practice of Nursing Research: Appraisal, Synthesis, and Generation of Evidence (9th Edition)** Authors: Jennifer R. Gray, Susan K. Grove Year: ۲۰۲۳-۲۰۲۴ Type: Book Summary: Comprehensive guide for appraisal, synthesis, and generation of research evidence, focusing on new quantitative and qualitative methods and reducing emphasis on less commonly used approaches like historical research.
- **Nursing Research: Reading, Using, and Creating Evidence (9th Edition)** Authors: Janet Houser Year: ۲۰۲۳ Type: Book Summary: Foundation for reading, using, and creating evidence in nursing, with a focus on basic methodology for PhD students.
- **Disseminating Methods in Nursing Research** Authors: Amanda Digel Vandyk, Michelle Lalonde, et al. Year: ۲۰۲۴ Type: Article Summary: Definition of research methodology articles, their importance, and examples from the literature for writing and publishing methodological findings in nursing.
- **Identifying Holistic Nursing Research Priorities for ۲۰۲۳-۲۰۲۶** Authors: Wyona M. Freysteinson, Mary Enzman Hines, et al. Year: ۲۰۲۳ Type: Article Summary: Research priorities in holistic nursing using mixed methods (Appreciative Inquiry and surveys), and the philosophical basis of holistic for methodology.
- **Methods Matter: Highlighting Key Methodological Contributions in Nursing Research** Authors: Melanie Birks, Jenny Davis Year: ۲۰۲۵ Type: Article Summary: Methods for formulating research questions, literature searching, data extraction, and synthesis in nursing research, focusing on key methodological contributions.
- **PhD Program Faculty: Preparing the Next Generation of Nurse Researchers** Authors: Mary Dawn Hennessy, Yvette P. Conley, et al. Year: ۲۰۲۳ Type: Article Summary: Approaches to strengthening research education in nursing PhD programs, focusing on the role of interdisciplinary faculty and the NINR ۲۰۲۲-۲۰۲۶ strategic plan.
  - **Current State and Future Recommendations for Faculty in PhD in Nursing Programs** Authors: Marion E. Broome, Joan M. Georges, et al. Year: ۲۰۲۳ Type: Article Summary: Current status and future recommendations for faculty in nursing PhD programs, including educational and research methodology.
  - Ghafouri R, Ofoghi S: **Trustworth and rigor in qualitative research**. *International journal of advanced biotechnology and research* ۲۰۱۶, ۷(۴):۱۹۱۴-۱۹۲۲.
  - Polit DF, Yang F: **Measurement and the measurement of change: a primer for the health professions** :Wolters Kluwer Health; ۲۰۱۵.
  - Kawar LN, Dunbar GB, Aquino-Maneja EM, Flores SL, Squier VR, Failla KR: **Quantitative, qualitative, mixed methods, and triangulation research simplified**. *The Journal of Continuing Education in Nursing* ۲۰۲۴, ۵۵(۷):۳۳۸-۳۴۴.

- Donkoh S, Mensah J: **Application of triangulation in qualitative research.** *Journal of Applied Biotechnology and Bioengineering* ۲۰۲۳, ۱۰(۱):۶-۹

(ب) منابع پیشنهادی برای مطالعه دانشجو

(ج) سایت های علمی

(د) مجلات علمی فارسی و لاتین